

Vertegenwoordiging: ABC en WVV

Prof. Dr. Joeri Vananroye

Ondernemingsrecht, KU Leuven

Advocaat te Brussel (Quinz)

**omdat mensen
belangrijk zijn.**

 distinguo

nom masculin

(latin scolastique *distinguo*, je distingue)

lastgeving ↔ vertegenwoordiging

Vertegenwoordiging

Toerekening aan opdrachtgever van rechtshandelingen gesteld door vertegenwoordiger

veronderstelt dat vertegenwoordiger optreedt:

- ✓ **in naam van** opdrachtgever; en
- ✓ met en binnen **vertegenwoordigingsbevoegdheid**

Gevolgen:

- Rechtstreekse band tussen derde en opdrachtgever
- Opdrachtgever contractueel verbonden tav derde
- Vertegenwoordiger nooit contractueel verbonden tav derde

(i) “in naam van opdrachtgever”

- Formeel criterium - niet “in wiens belang werd er gehandeld”
- Nooit uitzondering / kan wel blijken uit omstandigheden

Hof van Cassatie

21 december 2018 - 1ste Kamer - C.18.0204.N

Voorzitter : E. Dirix

Raadsheren : A. Smetryns, K. Mestdaghe, B. Wylleman
en K. Moens

Advocaat-generaal : Ch. Vandewal

Advocaten : B. Vanlerberghe en P. Wouters

De ondertekening van de akte verbindt de ondertekenaar wanneer er geen twijfel kan bestaan over zijn wil in te stemmen met de inhoud van de akte.

4. Uit het vorenstaande volgt dat wanneer een akte zowel verbintenissen van een rechtspersoon als persoonlijke verbintenissen van de bestuurder bevat, de handtekening uitsluitend als bestuurder ook de instemming van de ondertekenaar met de persoonlijke verbintenissen omvat wanneer er geen twijfel kan bestaan dat de ondertekenaar zich met deze ondertekening ook persoonlijk heeft willen verbinden. Het voorhanden zijn van deze bedoeling wordt door de feitenrechter beoordeeld aan de hand van de intrinsieke elementen van de akte.

zie ook gelijkaardige uitspraak:

<https://corporatefinancelab.org/2017/03/16/je-est-un-autre-cassatie-over-de-doorbraak-van-beperkte-aansprakelijkheid-op-grond-van-algemene-voorwaarden/>

De kinderen van de schoenmaker
lopen op klompen

(i) “in naam van opdrachtgever”

- Formeel criterium - niet “in wiens belang werd er gehandeld”
- Nooit uitzondering / kan wel blijken uit omstandigheden
- Indien in eigen naam: **middellijke vertegenwoordiging**
 - Vertegenwoordiger persoonlijk gebonden als partij (contractueel)
 - Opdrachtgever niet persoonlijk gebonden tav derde – geen partij
 - Vertegenwoordiger moet resultaat overdragen aan opdrachtgever / opdrachtgever moet vertegenwoordiger vrijwaren

onmiddellijke vertegenwoordiging

middellijke vertegenwoordiging

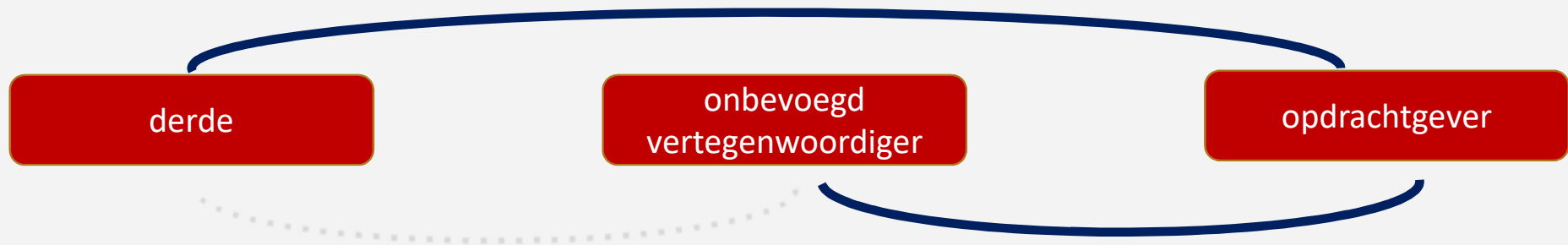
(ii) “met en binnen bevoegdheid”

- expliciet of impliciet
- uitzonderlijk: op grond van zaakwaarneming
- bekrachtiging: retroactief vertegenwoordigingsbevoegd
- indien niet bevoegd : **in de regel** geen toerekening
 - Opdrachtgever niet gebonden tav derde
 - Risico van onbevoegdheid ligt bij de derde**
 - < derde kan zich indekken door vraag naar legitimatie**
 - Vertegenwoordiger nooit contractueel gebonden tav derde
 - Vertegenwoordiger buitencontractueel aansprakelijk tav derde

(ii) “met en binnen bevoegdheid”

- indien niet bevoegd : **in de regel** geen toerekening
- uitzonderlijk vertegenwoordigingsmacht op grond van schijnvertegenwoordiging: **risico van onbevoegdheid wordt bij opdrachtgever gelegd**
 - “derde mocht vertrouwen op legitimatie ook al gaf die verkeerde indruk”
 - “derde niet ten kwade geduid dat geen volmacht of andere legitimatie gevraagd”

schijnvertegenwoordiging

- rechtstreekse band tussen derde en beweerd opdrachtgever
- opdrachtgever kan regres nemen op onbevoegd vertegenwoordiger
- geen reden waarom derde de onbevoegd vertegenwoordiger aansprakelijk kan stellen als er toerekening was aan opdrachtgever

 distinguo

nom masculin

(latin scolastique *distinguo*, je distingue)

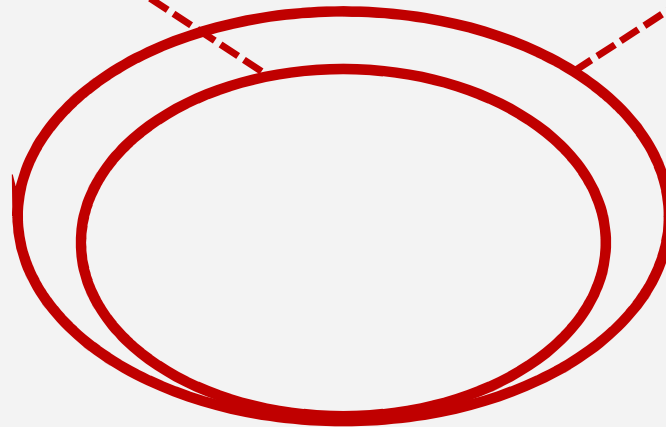
**vertegenwoordigings-
bevoegdheid**

***mag** de vertegenwoordiger de
opdrachtgever verbinden?*

**vertegenwoordigings-
macht**

***kan** de vertegenwoordiger de
opdrachtgever verbinden?*

schijnvertegenwoordiging

Schijnvertegenwoordiging blijft **uitzonderlijk**:
het principe blijft dat derde risico van onbevoegdheid draagt

Schijnvertegenwoordiging is **belangrijker** dan gedacht:
het is het glijmiddel van het dagelijks handelsverkeer

 distinguo

nom masculin

(latin scolastique *distinguo*, je distingue)

ex post ↔ ex ante

Schijnvertegenwoordiging
beschermt de derde

Schijnvertegenwoordiging
beschermt ook en
misschien vooral de
opdrachtgever

 distinguo

nom masculin

(latin scolastique *distinguo*, je distingue)

**vertegenwoordiging bij
meerzijdige rechtshandelingen**

**vertegenwoordiging bij
eenzijdige rechtshandelingen**

actief ↔ passief

in rechte ↔ buiten rechte

advocaat ↔ normaal mens

SVEN SOBRIE

Procederen qualitate qua

Vertegenwoordiging bij rechtspersonen

- Risico van onbevoegdheid ligt bij de derde: derde wil zich indekken door vraag naar legitimatie
 - Elke legitimatie door een rechtspersoon is een nieuwe vertegenwoordigingshandeling waarbij derde risico loopt en zich wil indekken door vraag naar legitimatie
 - Elke legitimatie door een rechtspersoon is een nieuwe vertegenwoordigingshandeling waarbij derde risico loopt en zich wil indekken door vraag naar legitimatie
 - Elke legitimatie door een rechtspersoon is een nieuwe vertegenwoordigingshandeling waarbij derde risico loopt en zich wil indekken door vraag naar legitimatie
 - Elke legitimatie door een rechtspersoon is een nieuwe vertegenwoordigingshandeling waarbij derde risico loopt en zich wil indekken door vraag naar legitimatie

ooo

Vertegenwoordiging bij rechtspersonen

Vertegenwoordiging is bij rechtspersonen meer **noodzakelijk** dan bij natuurlijke personen

Vertegenwoordiging is bij rechtspersonen meer **problematisch** dan bij natuurlijke personen

vertegenwoordigingsmacht >>> vertegenwoordigingsbevoegdheid

Gevallen van vertegenwoordigingsmacht zonder -bevoegdheid beschermen ook en misschien vooral de opdrachtgever

Eerste Richtlijn

- 1) Derde te goeder trouw mag blind vertrouwen op publicatie van orgaan van tegenwoordiging (Art. 2:19 WVV)
- 2) Grenzen (andere dan die volgend uit de wet) aan de bevoegdheden van de organen van de vennootschap kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij openbaar zijn gemaakt
- 3) In uitzondering op (2) kan een lidstaat bepalen de vennootschap niet is gebonden als die handelingen de grenzen van het vennootschapsdoel overschrijden, “indien zij bewijst dat de derde wist dat de handeling de grenzen van dit doel overschreed of hiervan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn. Openbaarmaking van de statuten alleen is hiertoe echter geen voldoende bewijs.” (Art. 5:74, 6:62 en 7:94 WVV)

Art. 5:81, 6:69 §1 en 7:124 WVV

1. Statuten kunnen bevoegdheid van AV uitbreiden (= corresponderende inperking van bevoegdheid van bestuursorgaan)
2. Beperkingen volgend uit die statutaire uitbreiding zijn niet tegenwerpelijk aan derden
3. ‘tenzij de vennootschap bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of er, gezien de omstandigheden, niet onkundig van kon zijn, bekendmaking van de statuten alleen is echter geen voldoende bewijs’
= strijdig met de “Eerste Richtlijn”

Weten of behoren weten
géén uitzondering op niet-tegenwerpelijkheid
van andere dan wettelijke beperkingen

Eerste Richtlijn

- 1) Derde te goeder trouw mag blind vertrouwen op publicatie van orgaan van tegenwoordiging (Art. 2:19 WVV)
- 2) Grenzen (andere dan die volgend uit de wet) aan de bevoegdheden van de organen van de vennootschap kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, zelfs niet indien zij openbaar zijn gemaakt
- 3) In uitzondering op (2) kan een lidstaat bepalen de vennootschap niet is gebonden als die handelingen de grenzen van het vennootschapsdoel overschrijden, “indien zij bewijst dat de derde hiervan, gezien de omstandigheden, niet onkundig kon zijn. Openbaarmaking van de statuten alleen is hiertoe echter geen voldoende bewijs.” (Art. 5:74, 6:62 en 7:94 WVV)

NV (art. 7:93, §2 WVV)
= BV met collegiaal bestuur

Uitgangspunt: De raad van bestuur (als college) vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De statuten kunnen echter aan een of meer bestuurders bevoegdheid verlenen om alleen of gezamenlijk de vennootschap te vertegenwoordigen. Zodanige bepaling kan aan derden worden tegengeworpen, indien het gaat over algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid en clause regelmatig is gepubliceerd (=eenhandtekeningsclause)

De statuten kunnen aan deze bevoegdheid beperkingen (bv. één handtekening voor bedragen onder 10 000 euro) aanbrengen, maar deze beperkingen kunnen, evenmin als de eventuele verdeling van de taken door de bestuurders overeengekomen, niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is die beperking of verdeling openbaar gemaakt.

Sanctie: volledige vertegenwoordigingsbevoegdheid van de aangeduide bestuurders (anders dan uitgangspunt) = clause blijft, zonder beperkingen

BV: art. 5:73, §2 WVV
met concurrentiële bevoegdheid

Uitgangspunt: Iedere bestuurder vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De statuten kunnen bepalen dat de vennootschap vertegenwoordigd wordt door één of meer speciaal aangewezen bestuurders of door meerdere bestuurders gezamenlijk. Deze statutaire bepalingen zijn slechts tegenwerpelijk aan derden indien zij betrekking hebben op de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid en clause regelmatig is gepubliceerd (=meerhandtekeningsclause)

De statuten kunnen aan deze bevoegdheid beperkingen (bv. twee handtekeningen voor bedragen boven 10 000 euro) aanbrengen, maar deze beperkingen kunnen, evenmin als de eventuele verdeling van de taken door de bestuurders overeengekomen, niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is die beperking of verdeling openbaar gemaakt.

Sanctie: opnieuw individuele vertegenwoordigingsbevoegdheid (zoals uitgangspunt) = clause vervalt

NV (art. 7:93, §2 WVV)
= BV met collegiaal bestuur

Uitgangspunt: De raad van bestuur (als college) vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De statuten kunnen echter aan een bevoegdheid verlenen om alleen de vennootschap te vertegenwoordigen aan derden worden tegengeworpen algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid regelmatig is gepubliceerd (=e

De statuten kunnen aan deze één handtekening voor bedragen aanbrengen, maar deze bep de eventuele verdeling van overeengekomen, niet aan ook al is die beperking of ve

Sanctie: volledige vertegenwoordigingsbevoegdheid van de aangeduide bestuurders (anders dan uitgangspunt) = clause blijft, zonder beperkingen

BV: art. 5:73, §2 WVV
met concurrentiële bevoegdheid

Uitgangspunt: Iedere bestuurder vertegenwoordigt de vennootschap jegens derden en in rechte als eiser of als verweerder.

De statuten kunnen bepalen dat de vennootschap vertegenwoordigd wordt door één of meer speciaal bestuurders of door meerdere bestuurders zijn slechts dekking hebben op heid en clause (eningsclause)

id beperkingen (bv. ven 10 000 euro) nnen, evenmin als or de bestuurders den tegengeworpen, enbaar gemaakt.

Sanctie: opnieuw individuele vertegenwoordigingsbevoegdheid (zoals uitgangspunt) = clause vervalt

Derde moet vertegenwoordigers kunnen identificeren; derde moet kunnen tellen; maar derde moet een clause niet kunnen interpreteren

Art. 5:73 WVV verwarrend geformuleerd

- Geschreven voor collegiale besluitvorming, niet voor concurrentiële besluitvorming
- “De statuten kunnen aan vertegenwoordigingsbevoegdheid beperkingen aanbrengen.”
- “Zodanige beperkingen kunnen niet aan derden worden tegengeworpen, ook al zijn ze openbaar gemaakt.”
- Hoe begrijpen?
 1. **niet** beperkingen in handtekeningsclausule vallen
 2. **wel**: de handtekeningsclausule zelf = **W.Vennn.**

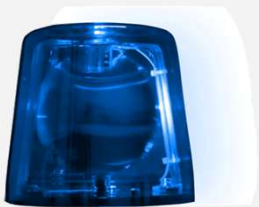
Dagelijks bestuur

- **Cass:**

- niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven; *of*
- minder belang rechtvaardigt tussenkomst bestuur niet; **en**
- spoedeisend karakter rechtvaardigt de tussenkomst bestuur niet

- **WVV:**

- niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven; *of*
- minder belang rechtvaardigt tussenkomst bestuur niet; **of**
- spoedeisend karakter rechtvaardigt de tussenkomst bestuur niet

spoedeisendheid volstaat om bevoegdheid RvB te omzeilen

Duaal bestuur NV (art. 7:109 WVV)

- **Raad van Toezicht:**

- bevoegd voor:

- algemeen beleid en strategie
 - door WVV specifiek aan RvB voorbehouden bevoegdheden

- vertegenwoordigingsmacht voor:

- algemeen beleid en strategie
 - door WVV specifiek aan RvB voorbehouden bevoegdheden

- **Directieraad:**

- bevoegd voor: spiegelbeeld van Raad van Toezicht

- vertegenwoordigingsmacht voor: algemeen

Ter herinnering: wat als vertegenwoordigingsmacht zonder vertegenwoordigingsbevoegdheid?

- Betrokken vertegenwoordigingshandeling **toegerekend** aan vennootschap
- Betrokken vertegenwoordiger intern **aansprakelijk** t.a.v. vennootschap

STUDIENAMIDDAG

SCHULDEISER & RECHTSPERSOON

19 maart 2020
KU LEUVEN

 <https://corporatefinancelab.org/schuldeisersbescherming/>

Erkend door OVB, Nationale Kamer van Notarissen, IGO en IBI

13.30-13.50 **Onthaal**

13.50-14.00 **Verwelkoming door de voorzitter**
prof. em. Eric Dirix

14.00-14.20 **Waarom schuldeisersbescherming nijpender is bij rechtspersonen dan bij natuurlijke personen**
prof. dr. Joeri Vananroye

14.20-14.50 **De actio pauliana als onderschatte remedie voor schuldeisers van rechtspersonen**
dr. Gillis Lindemans

14.50-15.20 **Bestuursaansprakelijkheid bij nakende insolventie**
prof. dr. Marieke Wyckaert

15.20-15.50 **Het vennootschapsbelang in de aanloop van insolventie**
prof. dr. Sofie Cools

15.50-16.20 **Koffiepauze**

16.20-16.45 **Het belang van internationaal privaatrecht bij schuldeisersbescherming bij vennootschappen**
dhr. Michiel Poesen

16.45-17.15 **Grenzen aan uitkeringen in het vennootschaps- en insolventierecht**
prof. dr. Robbie Tas

17.15-17.40 **De actio pauliana en de vennootschapsgroep: studie van tegenstellingen**
mr. Arie Van Hoe

17.40-18.20 **Q&A | Paneldiscussie**